

викладання дисципліни припадає на аудиторні заняття, а решта 100–140 годин – на самостійну роботу.

Але більшість студентів нехтують цією складовою, зокрема денного навчання – через недостатній самоконтроль і розпорошення сил, невміння ефективно організувати свій час, заочники – здебільшого через зайнятість на роботі та в сім'ї. Втім, багато хто зі студентів денної форми навчання вже старших курсів також працюють.

Отже, для підвищення ефективності самостійної роботи студентів треба посилити одну з функцій менеджменту – контроль, який провадити з використанням сучасних засобів зв'язку. Наприклад, створити групи заочників у Viber та зобов'язати їх двічі на місяць звітувати про те, що зроблено із самостійної роботи. Для цього необхідно буде розділити самостійну роботу на відповідні блоки і розробити критерії оцінювання виконання кожного блоку (можливо, прості – у форматі «склав–не склав»).

Тобто посилення зв'язку з викладачем, відсутність 3-, 4-місячної перерви у навчанні між сесіями, коли студент з різних причин нехтує виконанням самостійної роботи, сприятиме підвищенню ефективності навчання.

Стосовно студентів денної форми навчання – таке використання сучасних засобів (соціальних мереж, Viber тощо) буде ними затребуваним (зважаючи на той факт, що вони вже активно використовують ці соцмережі для спілкування з друзями, для самовираження, пошуку інформації тощо) і корисним для навчання.

Впровадження цієї пропозиції, безсумнівно, вимагатиме від викладачів додаткового часу, але, враховуючи все вищесказане, сприятиме підвищенню успішності студентів.

О. М. Полякова

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Зі збільшенням наукових досліджень у світі зростає проблема забезпечення етичних принципів академічної доброчесності. Стурбованість ситуацією, що склалася, спонукає світове наукове товариство протидіяти науковому шахрайству, науковій та видавничій нечесності, основними проявами яких є фабрикація даних, фальсифікація результатів, плагіат, зокрема самоплагіат, фрагментованість, подвійні публікації.

Під академічною доброчесністю розуміють сукупність етичних принципів та правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

На 2-й Всесвітній конференції щодо сумлінності в дослідженнях було прийнято Сінгапурську заяву про сумлінність у дослідженнях, в якій сформульовані принципи і види відповідальності. Основними принципами академічної доброчесності є чесність у всіх аспектах досліджень, підзвітність при проведенні досліджень, професійна ввічливість і справедливість у роботі з іншими, якісне управління дослідженням.

Принципи наукової сумлінності зобов'язує кожного вченого дотримуватись встановлених вимог та обмежень щодо достовірності своїх досліджень, правил цитування, методів дослідження, публічного спілкування, рецензування наукових робіт тощо. Варто враховувати етичні правила і норми конфіденційності, прийняті в різних культурах, специфічні етичні норми інтернет-простору. Проте слід зазначити, що першочерговою основою дотримання цих принципів є добра воля дослідника, що безпосередньо залежить від його моральних установок.

У світовій практиці основними напрямками діяльності щодо забезпечення сумлінного проведення досліджень та дотримання етичних принципів академічної доброчесності є розслідування випадків недобросовісного проведення досліджень; захист інформаторів (whistleblowers), які повідомляють про недобросовісні дослідження; створення навчальних програм з відповідального проведення досліджень; проведення тренінгів.

Етичні норми можуть бути зведені до таких основних категорій: чесність і сумлінність при проведенні досліджень; визнання інтелектуального внеску інших вчених; взаємовідносини з громадськістю; моральні цінності, які затверджуються або спростовуються науковим дослідженням. Саме від цінностей та моральних установок вченого залежить етичний вибір та доброчесність результатів дослідження.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту»: офіц. текст: станом на 09.08.2019 р. № 38-39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Аскарова А. Е. Этика в публикациях. *Вестник Казахского Национального медицинского университета*. 2015. № 3. С. 375-378.
3. Єгорченко І. Академічна доброчесність: стандарти світової спільноти чи імітація? / Освітня політика. Портал громадських експертів. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1261>.

О. В. Шраменко

ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СТУДЕНТІВ

Академічна доброчесність відіграє провідну роль у наданні якісної освіти, а також у формуванні висококультурного майбутнього суспільства.